

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Lindeman, Anni; Pikkupeura, Vilma; Huovinen, Terhi

Title: Tunnista erityispedagoginen osaamisesi liikuntaympäristössä

Year: 2024

Version: Published version

Copyright: © 2024 Liikunnan ja terveystiedon opettajat ry

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Lindeman, A., Pikkupeura, V., & Huovinen, T. (2024). Tunnista erityispedagoginen osaamisesi liikuntaympäristössä. *Liito : Liikunnan ja terveystiedon opettaja*, 28(1), 12-13.

Tunnista erityispedagoginen osaamisesi liikuntaympäristössä

Kirjoittajat: Anni Lindeman,
Vilma Pikkupeura, Terhi Huovinen

Liikunnan soveltamiseen tarvitaan harvoin erityistä erityisosaamista ja tietotaitoa, jota jokaisella liikunnanopettajalla ei jo olisi takataskussaan. Monipuolisin peruspedagogisin keinoin pystytään tukemaan kaikkien oppilaiden osallistumista liikunnanopetukseen – aina näitä pedagogisia palikoita ei vain tule tunnistaneeksi.

Opettajan erityispedagoginen osaaminen liikunnassa muodostuu useista osa-alueista. Laadukas pedagogiikka lähtee suunnittelun ja organisoimisen taidoista. Ennakoimalla moni haaste selätetään jo ennen kuin se ehtii muodostua haasteeksi. Tunne- ja vuorovaikutustaidot sekä selkeä monikanavainen opetusviestintä edistävät kaikkien oppilaiden oppimista. Haasteellisissa opetus-oppimistilanteissa omien opetuskäytänteiden reflektointi on tärkeää: miten minä toimintaani muuttamalla pystyn edistämään oppilaiden osallistumista ja liikunnan tavoitteiden saavuttamista?

Oheisessa taulukossa näet listauksen, jonka avulla voit tunnistaa omaa erityispedagogista osaamistasi – nappaa kynä käteen ja ylläty omasta osaamisestasi!

Kirjoittajat Anni Lindeman ja Vilma Pikkupeura työskentelevät yliopistonopettajina ja Terhi Huovinen on lehtori Liikuntatielteellisessä tiedekunnassa, Jyväskylän yliopistossa.

Tukea liikuntaan ja toiminnalliseen oppimiseen

Opetustoimen henkilöstökoulutuksen ajankohdat vuodelle 2024 julkaistaan pian - seuraa LIITO ry:n tiedotteita ja liikunnanopetusta käsitteleviä somekanavia!

Tule kartuttamaan osaamistasi, virkistämään muistiasi ja nappaamaan talteen käytännön vinkit oppilaiden tukemisesta koulu liikunnassa ja muussa liikkuen tapahtuvassa opetuksessa!

Maksuton koulutushanke tarjoaa opetushenkilöstölle ajankohtaisen ja laadukkaan tietopaketin oppilaiden tuen

tarpeen arvioinnista, toiminnanohjauksen haasteista, oppimisvaikeuksista ja osallistumattomuudesta liikuntaan tai toiminnallisiin aktiviteetteihin. Koulutuksen sisällöissä painottuu erilaisten toimintakykyjen huomioiminen ja tukeminen koulu liikunnassa ja toiminnallisessa opetuksessa.

Lisätietoja ja ilmoittautuminen koulutuksiin osoitteessa

www.jyu.fi/fi/tule-opiskelemaan/tuke-liikuntaan-ja-toiminnalliseen-oppimiseen-2-op

MITÄ?	Moduuli 1 Webinaari	Moduuli 2 Webinaari	Moduuli 3 Lähi-intensiivipäivä
	Tuen tarpeen tunnistaminen	Osallistumisen esteet	Osallistumisen tuki liikunnassa ja liikkuen oppimisessa
MISSÄ?	Voit osallistua webinaareihin omalta tietokoneeltasi mistä päin Suomea tahansa.		Valitse paikkakunta: Helsinki, Jyväskylä, Joensuu tai Oulu
MILLOIN?	Helmi-maaliskuussa 2024 & Syys-lokuussa 2024	Maalis-huhtikuussa 2024 & Loka-marraskuussa 2024	Aikataulut selviävät pian!

Peruspedagoginen osaaminen osana erityispedagogista osaamista liikuntaympäristössä		Homma hallussa	Tätä vois in hyödyntää enemmän
Suunnittelun ja organisoinnin taidot			
Tunnin tavoitteiden selkeyttäminen	Tunnin päätavoitteiden (liikuntataitojen oppimisen tavoite & työskentelytaitojen tavoite) sanoittaminen oppilaille tunnin alussa.		
Palautteen anto tunnin tavoitteiden suunnassa			
Tilojen esteettömyys	Käytettävien liikuntatilojen esteettömyyden selvittäminen ja oppilaan tiedottaminen etukäteen (esim. esteetön kulku liikuntatilaan)		
Tilan organisointi	Värien, kuvien, muotojen ja tilanjakajien hyödyntäminen mahdollisuuksien rajoissa tilan selkeyttämiseksi.		
Välineet	Välineiden monipuolinen hyödyntäminen opetuksessa (erilaisten vaihtoehtojen tarjoaminen)		
Monipuoliset harjoitteet ja pelimuodot	<ul style="list-style-type: none"> - Pelin vauhdikkuuden/ intensiteetin vaihtelevuus ja valinnan mahdollisuus - Erilaisten työskentelymuotojen monipuolinen hyödyntäminen ja vaihtelevuus (toimintapistetyöskentely, parityöskentely, pelisovellukset, viitepelit...) 		
Toiminnan rytmittäminen ja tauottaminen	Vauhdikasta liikettä sekä rauhallista toimintaa ja levon hetkiä tunteihin. Selkeät siirtymät harjoitteesta toiseen.		
Ennakointi ja valmius muuttuviin tilanteisiin	Ennakoivat ohjeet esimerkiksi juomataujan jälkeiseen toimintaan (mitä on lupa alkaa tekemään omatoimisesti). Voisiko olla jokin sovitettu paikka, johon saa mennä itsenäisesti, jos tuntuu, että "kierrokset ovat korkealla"?		
Oppilaiden ryhmittely	Arvataanko joukkueet? Saako parin valita itse? Miten ryhmät tai parit vaihtuvat?		
Tunne- ja vuorovaikutustaidot			
Oppilaan vahvuuksien näkeminen ja sanoittaminen oppilaille	Halutun käytöksen ja toiminnan vahvistaminen. Oppilaan onnistumisten ja osaamisen huomaaminen ja nostaminen esiin.		
Erilaisten tunteiden tunnistaminen ja ilmaiseminen	Tunteiden tunnistamisen ja tunneilmaisun harjoittaminen tunnilla. Esim. kuvia ja väriskaaloja hyödyntäen.		
Autonomiaa tukeva vuorovaikutus	Vaihtoehtojen antaminen ja toiminnan perustelevuus oppilaille. Esim. "Pelataanko tänään polttopalloa vai oma-puoli-puhtaaksi?"		
Oppilaiden kuunteleminen	<ul style="list-style-type: none"> - Yritetään löytää arjesta pieniä hetkiä, jolloin voi kysyä ja jutella muistakin aiheista kuin koulusta ja liikunnasta. - Tukea tarvitsevan oppilaan ajatuksien ja ehdotusten kysyminen ja huomioiminen 		
Opetusviestinnän selkeyttäminen			
Monikanavainen opetusviestintä	<ul style="list-style-type: none"> - Selkeät suulliset ohjeet - Kuvatuki (esim. tunnin runko/ toimintapistet kuvitettuna) - Selkeät, kokonaiset näytöt harjoitteista - Tukiviittomat 		
Palautteenannon selkeys ja konkreettisuus	Monikanavaisen opetusviestinnän hyödyntäminen myös palautteenannossa. Palautteen pukeminen oppilaan kielelle ikätaso huomioiden.		
Opettajan persoonalliset orientaatiot			
Kiinnostus olla vuorovaikutuksessa jokaisen oppilaan kanssa	- Tiedänkö jokaisesta oppilaasta muutakin, kuin liikuntatunneilla tekemäni havainnot?		
Omien opetuskäytänteiden reflektointi	<ul style="list-style-type: none"> - Onko minulla aikaa ja halua pysähtyä pohtimaan omia opetuskäytänteitä? - Pyydänkö palautetta omasta opetuksestani ja otanko sitä rakentavasti vastaan? 		